

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 10

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

1. กรอบแนวคิดทางด้านจริยธรรม
2. จริยธรรมในการใช้และประโยชน์ที่เกิดจากเทคโนโลยีและนวัตกรรม
3. จรรยาบรรณในการใช้และประโยชน์ที่เกิดจากเทคโนโลยีและนวัตกรรม
4. คำแนะนำเพื่อป้องกันการกระทำผิดจากใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายกรอบแนวคิดทางด้านจริยธรรม
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายจริยธรรมในการใช้และประโยชน์ที่เกิดจากเทคโนโลยีและนวัตกรรม
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายจรรยาบรรณในการใช้และประโยชน์ที่เกิดจากเทคโนโลยีและนวัตกรรม
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำแนะนำเพื่อป้องกันการกระทำผิดจากใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนประจำบท

1. อธิบายโครงสร้างเนื้อหา บทเรียน กิจกรรม และงาน
2. บรรยาย สรุปสาระสำคัญบทเรียน
3. ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เอกสารประกอบการสอนวิชาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่นาคต
2. นำเสนอเนื้อหาทางคอมพิวเตอร์ ไฟล์นำเสนอ Power Point
3. เครื่องฉายภาพคอมพิวเตอร์ Notebook
4. แบบฝึกหัด

การวัดและการประเมินผล

1. ประเมินจากการทำแบบฝึกหัด
2. สังเกตจากการตอบคำถามระหว่างเรียน
3. ประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
4. ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย
5. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม

บทที่ 10

จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

อาจารย์รัตน์ชฎาพร ศรีสุระ

เนื้อหาในบทนี้จะเน้นในเรื่องจริยธรรม จรรยาบรรณ รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อที่จะเป็นการแนะนำไม่ให้เกิดการทำผิดหรือละเมิดงานสร้างสรรค์ของผู้อื่น โดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อหลักดังนี้ กรอบแนวคิดทางด้านจริยธรรม จริยธรรมในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม จรรยาบรรณในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม และคำแนะนำเพื่อป้องกันการกระทำผิดจากการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตามลำดับ

10.1 กรอบแนวคิดทางด้านจริยธรรม

จริยธรรม คือ หลักเกณฑ์พื้นฐานที่ประชาชนในสังคมทุกคนควรยึดถือปฏิบัติ ซึ่งได้ตกลงร่วมกัน หรือมีแนวความคิดเห็นในทางเดียวกันเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม โดยความคิดเห็น หรือข้อตกลงร่วมกันนี้ถูกใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งการที่คนจะมีจริยธรรมมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสาเหตุทั้งภายในและภายนอก สาเหตุภายใน คือ ลักษณะทางจิตใจต่าง ๆ เช่น การไม่เห็นแก่ตัวแต่เห็นแก่ส่วนรวม การมุ่งอนาคตและความสามารถควบคุมตนเอง นอกจากนั้น ยังเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตใจทางด้านอื่น ๆ คือ ความพอใจและเห็นด้วยกับความดี เช่น ความซื่อสัตย์ การเคารพกฎระเบียบและกฎหมาย ความสามัคคี เป็นต้น ส่วนสาเหตุภายนอกตัวบุคคล การที่บุคคลนั้นจะทำความดี หรือละเว้นการกระทำที่ไม่น่าปรารถนามากน้อยเพียงใดนั้น สาเหตุสำคัญคือ คนรอบข้าง กฎระเบียบ สังคม วัฒนธรรม และสถานการณ์ในขณะนั้นที่บุคคลประสบอยู่ สำหรับตัวอย่างที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นการผิดจริยธรรม เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำร้ายผู้อื่นให้เกิดความเสียหาย ก่อความรำคาญ การขโมยข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต การละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นต้น

การพิจารณาถึงจริยธรรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

10.1.1 ความเป็นส่วนตัว (Information Privacy) หมายถึง ความเป็นส่วนตัวของข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งก็คือ สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง และเป็นสิทธิที่เจ้าของสามารถที่จะควบคุมข้อมูลของตนเองในการเปิดเผยให้กับผู้อื่น สิทธินี้ใช้ได้ครอบคลุมทั้งปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กรต่าง ๆ

10.1.2 ความถูกต้อง (Information Accuracy) หมายถึง ความถูกต้องของข้อมูลที่เกิดจากการใช้ เพื่อการรวบรวม จัดเก็บ และเรียกใช้ข้อมูลนั้น โดยความถูกต้องของข้อมูลจะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ทั้งนี้ข้อมูลจะมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความถูกต้องในการบันทึกข้อมูลด้วย

10.1.3 ความเป็นเจ้าของ (Intellectual Property) หมายถึง กรรมสิทธิ์ในการถือครองทรัพย์สิน ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินทั่วไปที่จับต้องได้ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรืออาจเป็นทรัพย์สินทางปัญญา (ความคิด) ที่จับต้องไม่ได้ เช่น บทเพลง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แต่สามารถถ่ายทอดและบันทึกลงในสื่อต่าง ๆ ได้ เช่น สิ่งพิมพ์เทป ซีดีรอม เป็นต้น

10.1.4 การเข้าถึงข้อมูล (Data Accessibility) หมายถึง สิทธิในการเข้าใช้งานซึ่งมักจะมีการกำหนดสิทธิ์ตามระดับของผู้ใช้งาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการเข้าไปดำเนินการต่าง ๆ กับข้อมูลของผู้ใช้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นการรักษาความลับของข้อมูล ตัวอย่างสิทธิในการใช้งานระบบ เช่น การบันทึก การแก้ไข/ปรับปรุง และการลบ เป็นต้น

รูปแบบการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรมในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าสู่ยุคดิจิทัล หรือ ไทยแลนด์ 4.0 มีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมเพื่อการยังชีพเป็นระบบเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออก ทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเป็นอันมาก และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนกระทั่งความเจริญทางจิตใจตามไม่ทัน ส่งผลให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการพัฒนาไปในแนวทางวัตถุนิยม และการบริโภคนิยม ส่งผลให้กรอบจริยธรรมที่เคยเป็นข้อตกลง หรือแนวความคิดรวมของกลุ่มคนในสังคมที่ใช้เป็นหลักพิจารณาถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเริ่มไม่เพียงพอ เพราะในบางครั้งเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมได้ถูกออกแบบมาให้ละเมิดกรอบจริยธรรมเหล่านี้โดยธรรมชาติ เช่น การใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ อย่างการเข้าใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) โดยหลักการแล้วโปรแกรมประยุกต์นี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นหลักการที่ดี แต่ในขณะเดียวกันโปรแกรมนี้อีกส่งเสริมให้เกิดการมีละเมิดความเป็นส่วนตัวไปพร้อม ๆ กัน หรือเปิดช่องทางให้มิจฉาชีพ

นำข้อมูลส่วนตัวเหล่านี้ไปในทางเสียหาย เรียกปัญหาในลักษณะนี้ว่าเป็นปัญหาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนั้นกรอบจริยธรรมหรือหลักยึดถือทางด้านจริยธรรมเพียงอย่างเดียวจะไม่เพียงพอต่อการควบคุมกลุ่มผู้ใช้งานในปัจจุบัน เนื่องจากกลไกการพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมีทิศทางที่ละเมิดกรอบจริยธรรมที่เคยยึดถือปฏิบัติ

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายที่มาควบคุมเพื่อให้สังคมมีความเป็นปึกแผ่น โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวจากการนำข้อมูลของบุคคลไปใช้ในทางมิชอบ
- 2) กฎหมายอาชกรรมทางคอมพิวเตอร์ เพื่อคุ้มครองสังคมจากความผิดที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร อันถือเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง
- 3) กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อคุ้มครองการทำธุรกรรมทางอินเทอร์เน็ต
- 4) กฎหมายการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อที่จะเอื้อให้มีการทำนิติกรรมสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ได้
- 5) กฎหมายลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่คู่กรณีในอันที่จะต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเพื่อการลงลายมือชื่อ
- 6) กฎหมายการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและสร้างหลักประกันที่มั่นคง
- 7) กฎหมายโทรคมนาคม เพื่อวางกลไกในการเปิดเสรีให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ ทั้งสร้างหลักประกันให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมได้อย่างทั่วถึง
- 8) กฎหมายระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศและการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 9) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต
- 10) กฎหมายพัฒนาเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์
- 11) กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยปัจเจกชน หรือนิติบุคคล ซึ่งอยู่ภายใต้การคุ้มครองทางกฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมายความลับทางการค้า และกฎหมายสิทธิบัตร

10.2 จริยธรรมในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม

คำว่า จริยธรรม (Ethics) นั้นแยกออกเป็น จริย + ธรรม ซึ่งคำว่า จริย หมายถึง ความประพฤติ หรือกิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายหลายประการ เช่น คุณความดี หลักคำสอน ของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น "จริยธรรม" จึงมีความหมายตามตัวอักษรว่า "หลักแห่งความประพฤติ" หรือ "แนวทางของการประพฤติ"

ดังนั้น จริยธรรม จึงเป็นการกล่าวถึงธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หรือศีลธรรมในการประพฤติ ปฏิบัติตนให้เจริญงอกงาม การกำหนดความถูกต้องดีงาม สิ่งที่ไม่ควรทำ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ จริยธรรมนั้นจะมีระดับที่สูงกว่ามารยาททางสังคม ผู้มีจริยธรรมจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความเพียรพยายามประกอบความดี ละอายต่อการปฏิบัติชั่ว
2. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และมีเมตตากรุณา
3. เป็นผู้ที่มีสติปัญญา รู้สีกตัวอยู่เสมอ ไม่ประมาท
4. เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ เพื่อความมั่นคง
5. เป็นผู้ที่มีรัฐสามารถอาศัยเป็นแกนหรือฐานให้กับสังคม สำหรับการพัฒนาใด ๆ ได้

การกระทำใด ๆ ที่เป็นการกระทำที่ผิดจริยธรรมหรือผิดกฎหมาย เป็นสิ่งที่เราไม่ควรกระทำ เพราะจะทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ดังนั้น การใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยีและนวัตกรรมจึงต้องตระหนักถึงสิ่งไม่ดีที่จะตามมา โดยไม่ได้ตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตาม ลักษณะการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ผิดจริยธรรม มีดังนี้

1. การขโมยข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งรวมถึงการขโมยประโยชน์ในการลักลอบใช้บริการ
2. อาชญากรรมนำเอาระบบการสื่อสารมาปกปิดความผิดของตนเอง
3. การละเมิดลิขสิทธิ์ปลอมแปลง เลียนแบบระบบซอฟต์แวร์ โดยมีขอบ
4. ใช้คอมพิวเตอร์ฟอกเงิน
5. การก่อวินาศกรรมระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบจ่ายน้ำ จ่ายไฟ ระบบการจราจร เป็นต้น
6. ใช้คอมพิวเตอร์แพร่ภาพ เสียง ลามกอนาจาร และข้อมูลที่ไม่เหมาะสม
7. หลอกลวงให้ร่วมค้าขายหรือลงทุนปลอม
8. แทรกแซงข้อมูลแล้วนำข้อมูลนั้นมาเป็นประโยชน์ต่อตนโดยมิชอบ
9. ใช้คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือโอนเงินในบัญชีผู้อื่นเข้าบัญชีตัวเอง

อาชญากรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม แบ่งได้เป็น 6 ประเภท คือ

1. อาชญากรรมทางการเงินที่ต้องการขัดขวางความสามารถขององค์กรธุรกิจ ในการทำธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
 2. การละเมิดลิขสิทธิ์และการคัดลอกผลงานที่มีลิขสิทธิ์ ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและอินเทอร์เน็ตถูกใช้เพื่อใช้ในการก่ออาชญากรรมแบบเก่า โดยการโจรกรรมทางออนไลน์หมายรวมถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจำหน่ายหรือเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์
 3. การเจาะระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต และในบางกรณีอาจหมายถึงการใช้สิทธิการเข้าถึงนี้โดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้การเจาะระบบยังอาจรองรับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การปลอมแปลง การก่อการร้าย ฯลฯ
 4. การก่อการร้ายทางคอมพิวเตอร์ เป็นผลสืบเนื่องจากการเจาะระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัวเช่นเดียวกับการก่อการร้ายทั่วไป โดยการกระทำที่เข้าข่ายการก่อการร้ายทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Terrorism) จะเกี่ยวข้องกับการเจาะระบบคอมพิวเตอร์เพื่อก่อเหตุรุนแรงต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน หรืออย่างน้อยก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้ใช้งานในระบบ
 5. ภาพอนาจารทางออนไลน์ – ตามข้อกำหนด 18 USC 2252 และ 18 USC 2252A การประมวลผลหรือการเผยแพร่ภาพอนาจารเด็กถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และตามข้อกำหนด 47 USC 223 การเผยแพร่ภาพลามกอนาจารในรูปแบบใด ๆ แก่เยาวชนถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายอินเทอร์เน็ต
 6. ภายในโรงเรียนถึงแม้ว่าอินเทอร์เน็ตจะเป็นแหล่งทรัพยากรสำหรับการศึกษาและสันติภาพ แต่เยาวชนจำเป็นต้องได้รับทราบเกี่ยวกับวิธีการใช้งานเครื่องมืออินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ โดยเป้าหมายหลักของโครงการนี้ คือ เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดทางกฎหมาย สิทธิของตนเอง และวิธีที่เหมาะสมในการป้องกันการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิด
- อาชญากรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม คือ ผู้กระทำความผิดกฎหมายโดยใช้เทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการก่ออาชญากรรมและกระทำความผิดนั้น สามารถจำแนกอาชญากรรมได้ดังนี้

1. อาชญากรมือใหม่หรือมือสมัครเล่น เป็นพวกที่อยากทดลองความรู้และส่วนใหญ่จะไม่ใช่ว่าเป็นผู้ที่เป็นอาชญากรโดยนิสัย

2. อาชญากรพวกจิตวิปริต เป็นพวกผิดปกติ มีลักษณะนิสัยที่ชอบความรุนแรง

3. อาชญากรที่ร่วมมือกันกระทำความผิดในลักษณะขององค์กรขนาดใหญ่

4. อาชญากรมืออาชีพ

5. อาชญากรที่มีแนวคิดก้าวหน้า เป็นพวกที่ชอบความก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์

6. อาชญากรพวกบ้าลัทธิ จะกระทำความผิดเนื่องจากมีความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรง

7. แคร็กเกอร์ (Cracker) คือ บุคคลที่บุกรุกหรือรบกวนระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ห่างไกลด้วยเจตนาร้าย พวกแคร็กเกอร์เมื่อบุกรุกเข้าสู่ระบบ จะทำลายข้อมูลที่สำคัญทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถใช้งานคอมพิวเตอร์ หรืออย่างน้อยทำให้เกิดปัญหาในระบบคอมพิวเตอร์ของเป้าหมาย โดยการกระทำของแคร็กเกอร์มีเจตนาร้ายเป็นสำคัญ

8. แฮกเกอร์ (Hacker) หมายถึง ผู้ที่มีความสนใจอย่างแรงกล้าเกี่ยวกับการทำงานอันซับซ้อนของระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ใด ๆ แฮกเกอร์ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นโปรแกรมเมอร์ ที่มีจุดประสงค์เพื่อต้องการเจาะเข้าระบบคอมพิวเตอร์ที่มีระบบรักษาความปลอดภัยที่เข้มแข็ง เป็นความท้าทายของแฮกเกอร์เพื่อชี้ให้เห็นถึงช่องโหว่ของระบบ โดยกลุ่มแฮกเกอร์ไม่ได้ต้องการจะทำลายระบบหรือข้อมูลให้เสียหายแต่อย่างใด

9. อาชญากรในรูปแบบเดิม ๆ ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด เช่น การพยายามขโมยบัตร ATM และรหัสบัตรของผู้อื่น เป็นต้น

10.2.1 จริยธรรมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เทคโนโลยีและนวัตกรรมสามารถสร้างผลกระทบที่สำคัญทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ดังนั้นจึงควรต้องยึดหลักปฏิบัติที่เหมาะสม อันแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สิ่งที่เราพิจารณาถึงจริยธรรมในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ได้แก่ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีมาตรฐาน เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีประโยชน์

10.2.1.1 การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีมาตรฐาน

การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีมาตรฐาน ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการปกป้องสิทธิส่วนบุคคลและความปลอดภัยของสังคม การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับองค์กร หรือผู้บริโภคทั่วไป จึงควรต้องคำนึงถึงคุณภาพที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ มาตรฐานดังกล่าวคือ มาตรฐานที่กำหนดโดยองค์กรที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก เนื่องจากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่มีการรับประกัน อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ ดังนั้น การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้ได้ตามมาตรฐาน จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจอย่างจริงจัง

10.2.1.2 การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

สังคมปัจจุบันตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และมีการรณรงค์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจึงควรต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ อุปกรณ์หรือเครื่องมือทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ต้องมีการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ซ้ำได้ หรือสามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะอิเล็กทรอนิกส์ได้ การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบขนาดที่เหมาะสม หรือมีฟังก์ชันการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นจะช่วยในการประหยัดพลังงาน การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมควรเป็นการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

10.2.1.3 การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีประโยชน์

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศควรต้องคำนึงถึงประโยชน์ทั้งต่อสังคม องค์กร และผู้ใช้ เป็นสำคัญ เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะมีการพัฒนาต่อไปควรเป็นเทคโนโลยีที่เอื้อประโยชน์ต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงของสังคม ประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการสร้างองค์ความรู้ขององค์กร และประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตที่ดี ความสะดวกและปลอดภัยของผู้ใช้อันจะทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมีคุณค่า ดังนั้น แนวทางเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศจึงควรคำนึงถึงประโยชน์ต่างๆ ดังกล่าว

10.2.2 จริยธรรมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ควรต้องคำนึงถึงแนวปฏิบัติทางจริยธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ข้อควรพิจารณาสำหรับบุคคลในการ

นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในฐานะผู้บริโภค ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเหมาะสม และการมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีและนวัตกรรม

10.2.2.1 การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเหมาะสม

การที่บุคคลสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ เพื่อการเข้าถึงและเผยแพร่ข้อมูลที่ต้องการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว บุคคลจึงควรระมัดระวังที่จะไม่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น การก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปในทางที่ไม่เหมาะสม ยังรวมไปถึงการนำอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีขององค์กรไปใช้เพื่อทำธุรกิจส่วนตัว การสร้างข้อมูลเท็จเพื่อหลอกลวงผู้อื่น หรือการนำข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง สิ่งเสพติด การพนัน เพศสัมพันธ์ ฯลฯ ไปเผยแพร่ผ่านช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งถือเป็นการสร้างและยั่วยุให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันจะนำมาซึ่งความขัดแย้งและก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย และไม่สงบสุขในองค์กรและสังคม

10.2.2.2 การมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นสิ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลในหลาย ๆ ด้าน ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันเป็นไปได้อย่างสะดวกสบาย ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี เทคโนโลยีและนวัตกรรมในยุคปัจจุบันได้ถูกพัฒนาให้มีความทันสมัยก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นโครงข่ายการให้บริการสื่อสาร อุปกรณ์การสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ โปรแกรมประยุกต์ ฯลฯ ในฐานะผู้ใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่หลากหลายเหล่านี้ บุคคลควรต้องมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีและนวัตกรรม กล่าวคือ ต้องตระหนักให้ดีกว่าเทคโนโลยีใดควรนำมาใช้งาน เทคโนโลยีใดที่ไม่จำเป็น เทคโนโลยีใดที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้งาน และหากนำมาใช้งานแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษทั้งต่อตนเองและผู้อื่นหรือไม่อย่างไร

10.3 จรรยาบรรณในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม

สำหรับคำว่า จรรยาบรรณ หมายถึง ความประพฤติต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการอาชีพการทำงานแต่ละสายงานกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ ส่วนคำว่า จริยธรรม จะเป็นการกล่าวถึงธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หรือ

ศีลธรรมในการประพฤติปฏิบัติตนให้เจริญงอกงาม ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคำว่า จรรยาบรรณ และ จริยธรรม มีความหมายที่แตกต่างกันในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม

จรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ได้แก่ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อสังคม และจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ.

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. ไม่ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในวิชาชีพของตน
2. ใช้ความรู้ความสามารถในทางสร้างสรรค์ ไม่ใช่ไปในทางทำลายหรือกลั่นแกล้งให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อน
3. ไม่แอบอ้าง อวดอ้าง ดูหมิ่นบุคคลอื่น หรือกลุ่มวิชาชีพอื่น
4. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพ ผู้ร่วมอาชีพและเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อสังคม มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติตน ในวิชาชีพด้วยดี และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม
2. ไม่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมีขอบด้วยกฎ ระเบียบ และหลักคุณธรรม จริยธรรม
3. ไม่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรม ในการเอื้อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์
4. ไม่ใช่ความรู้ความสามารถไปในทางล่อลวง หลอกลวง จนเป็นเหตุให้เกิดผลเสียต่อผู้อื่น
5. ไม่ใช่เทคโนโลยีและนวัตกรรมทำร้ายหรือละเมิดผู้อื่น
6. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต้องไม่รบกวนการทำงานของผู้อื่น
7. ไม่สอดแนม แก้ไข เปิดดูข้อมูลในไฟล์ของผู้อื่น
8. ไม่ใช่เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการโจรกรรมข้อมูลข่าวสาร
9. ไม่ใช่เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างหลักฐานอันเป็นเท็จ
10. ไม่ละเมิดการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ตนเองไม่มีสิทธิ์หรือไม่ได้รับอนุญาต
11. ต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมโดยเคารพกฎระเบียบ กติกา มารยาท ในสังคม

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. เคารพในสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม
2. รับฟังความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคคล เครือข่าย และองค์กรที่เกี่ยวข้อง
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานได้

ในปัจจุบันผู้ใช้งานเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมีเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกวัน การใช้งานระบบเครือข่ายที่ออนไลน์และส่งข่าวสารถึงกัน ย่อมมีผู้ที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมปะปนอยู่ และสร้างปัญหาให้กับผู้ใช้อื่นอยู่เสมอ หลาย ๆ เครือข่ายจึงได้ออกกฎเกณฑ์การใช้งานภายในเครือข่าย เพื่อให้สมาชิกในเครือข่ายของตนยึดถือปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์และได้รับประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทุกคนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายจะต้องเข้าใจกฎเกณฑ์ข้อบังคับของเครือข่ายนั้น มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้ร่วมใช้บริการคนอื่นและจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองที่เข้าไปขอใช้บริการต่าง ๆ บนเครือข่ายบนระบบคอมพิวเตอร์

เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเข้าใช้งานนั้น มิได้เป็นเพียงเครือข่ายขององค์กรที่ผู้ใช้งานติดต่ออยู่เท่านั้น แต่เป็นการเชื่อมโยงของเครือข่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกันหลายพันหลายหมื่นเครือข่าย ซึ่งมีข้อมูลข่าวสารอยู่ระหว่างเครือข่ายเป็นจำนวนมาก การส่งข่าวสารในเครือข่ายนั้นอาจทำให้ข่าวสารกระจายเดินทางไปยังเครือข่ายอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก หรือแม้แต่การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ฉบับหนึ่งก็อาจจะต้องเดินทางผ่านเครือข่ายอีกหลายเครือข่ายกว่าจะถึงปลายทาง ดังนั้น ผู้ใช้บริการต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาปริมาณข้อมูลข่าวสารที่วิ่งอยู่บนเครือข่าย การใช้งานอย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์จะทำให้สังคมอินเทอร์เน็ตน่าใช้และได้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นอย่างดี กิจกรรมบางอย่างที่ไม่ควรปฏิบัติจะต้องหลีกเลี่ยง เช่นการส่งกระจายข่าวไปเป็นจำนวนมากบนเครือข่าย การส่งเอกสารจดหมายลูกโซ่ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะเป็นผลเสียโดยรวมต่อผู้ใช้และไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อสังคมออนไลน์

10.3.1 จรรยาบรรณสำหรับผู้ใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

จรรยาบรรณสำหรับผู้ใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์นั้น กล่าวได้ว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทุกคนจะมีเมลบ็อกซ์ (Mail Box) หรือตู้จดหมาย ผู้ใช้งานจะมีอีเมลแอดเดรส (Email Address) ที่ใช้อ้างอิงในการรับส่ง จดหมาย ความรับผิดชอบต่อการใช้งานอีเมลในระบบจึงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญ เพราะจดหมายมีการรับส่งโดยระบบ ซึ่งหากมีจดหมายค้างในระบบจำนวนมากจะทำให้พื้นที่บัพเฟอร์ของจดหมายในระบบเต็ม จะส่งผลให้ระบบไม่สามารถรับส่งจดหมายต่อไปได้ หลายต่อหลายครั้งระบบปฏิเสธการรับส่งจดหมายเพราะไฟล์ระบบเต็ม ดังนั้น จึงควรมีความรับผิดชอบในการดูแลเมลบ็อกซ์ของตนเอง ดังนี้

1. ตรวจสอบจดหมายทุกวัน และจะต้องจำกัดจำนวนไฟล์และข้อมูลในตู้จดหมายของตนเอง ภายในโควตาที่ผู้ให้บริการกำหนดไว้
2. ลบข้อความหรือจดหมายที่ไม่ต้องการแล้วออกจากดิสก์ เพื่อลดปริมาณการใช้ดิสก์โดยพยายามให้จำนวนจดหมายที่อยู่ในตู้จดหมายมีจำนวนน้อยที่สุด
3. ให้ทำการโอนย้ายจดหมายจากระบบไปไว้ยังพีซีหรือฮาร์ดดิสก์ของตนเอง เพื่อใช้อ้างอิงในภายหลังพึงระลึกเสมอว่าจดหมายที่เก็บไว้ในตู้จดหมายนี้อาจถูกผู้อื่นบุกรุกเข้ามาอ่านได้ ไม่ควรเก็บข้อมูลหรือจดหมายที่คิดว่าไม่ใช่แล้วไว้ในตู้จดหมาย ควรลบจดหมายที่ไม่ได้ใช้งานทิ้งไป

10.3.2 จรรยาบรรณสำหรับผู้ใช้งานโปรแกรมสนทนา

บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีโปรแกรมที่ใช้ในการสนทนาอยู่หลายโปรแกรม ที่ได้รับความนิยมคือ โปรแกรม LINE ซึ่งสามารถสนทนาเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ในการเรียกหาหรือเปิดการสนทนากับคู่หรือกลุ่มของเราจะต้องคำนึงถึงในสิ่งต่อไปนี้

1. ควรเรียกสนทนาจากผู้ที่เรารู้จักและต้องการสนทนาด้วย หรือมีเรื่องสำคัญที่จะติดต่อด้วย ควรระลึกเสมอว่าการขัดจังหวะผู้อื่นที่กำลังทำงานอยู่อาจสร้างปัญหาได้
2. ก่อนการเรียกคู่สนทนาควรตรวจสอบสถานะการใช้งานของคู่สนทนาที่ต้องการเรียก เพราะการเรียกแต่ละครั้งจะมีข้อความไปปรากฏบนจอภาพของฝ่ายที่ถูกเรียก ซึ่งอาจรบกวนและสร้างปัญหาระหว่างการทำงานได้

3. หลังจากเรียกไปชั่วขณะคู่ที่ถูกเรียกไม่ตอบกลับ นั้นแสดงว่าคู่สนทนาอาจติดงานสำคัญ หรือยังไม่พร้อมในการสนทนา เช่น กำลังขับรถอยู่ กำลังประชุมเรื่องสำคัญ เป็นต้น ขอให้หยุดการเรียกเพราะข้อความที่เรียกไปจะปรากฏอยู่บนหน้าจออย่างแน่นอนแล้ว

4. ควรให้เวลาจากสภาพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในการสนทนาที่ต้องการแทรกอารมณ์ขัน ควรกระทำกับคนที่รู้จักคุ้นเคยแล้วเท่านั้น

10.3.3 จรรยาบรรณสำหรับผู้ใช้งานกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์

ระบบข่าวสารที่ให้บริการในสังคมอินเทอร์เน็ตมีหลายระบบ เช่น ยูสเน็ตนิวส์ (UseNet News) ระบบสมาชิกแจ้งข่าวหลายสมาคม บอกรับสมาชิกและให้ข่าวสารที่สม่ำเสมอกับสมาชิกด้วยการส่งเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกว่า Mailing lists ผู้เสนอข่าวและผู้อภิปรายเรื่องต่าง ๆ ที่เขียนลงไปจะกระจายออกไปทั่วโลก เช่น ข่าวบนยูสเน็ตนิวส์แต่ละกลุ่มเมื่อส่งออกจะกระจายไปยังเซิร์ฟเวอร์อื่น ๆ ทั่วโลก ผู้ใช้บริการโดยเฉพาะผู้ที่ต้องการเขียนข่าวสารบนกระดานข่าว จะต้องเคารพกฎกติกาการยาตราโดยเคร่งครัด ข้อควรปฏิบัติที่สำคัญได้แก่

1. เขียนเรื่องให้กระชับ ข้อความควรสั้นและตรงประเด็นไม่กำกวม ใช้ภาษาที่เรียบง่าย สุกภาพเข้าใจได้ในแต่ละเรื่องที่เขียนให้ตรงโดย ข้อความที่เขียนควรจะมีหัวข้อเดียวต่อเรื่อง
2. ในการเขียนพาดพิงถึงผู้อื่น ให้ระมัดระวังในการละเมิดหรือสร้างความเสียหายให้ผู้อื่น การให้อีเมลอาจตรงประเด็นกว่า
3. ให้แหล่งที่มาของข้อความ ควรอ้างอิงแหล่งข่าวได้ ไม่เรียกว่าข่าวโคมลอยหรือข่าวลือ หรือเขียนข่าวเพื่อความสนุกโดยขาดความรับผิดชอบ
4. จำกัดความยาวของข่าว และหลีกเลี่ยงตัวอักษรควบคุมพิเศษอื่น ๆ เพราะหลายเครื่องที่อ่านข่าวอาจมีปัญหาในรูปแบบในการแสดงผล
5. บางข่าวมีการกระจายกันมาเป็นลำดับและอ้างอิงต่อ ๆ กันมา การเขียนข่าวจึงควรพิจารณาในประเด็นนี้ด้วย โดยเฉพาะอย่าส่งจดหมายตอบโต้ไปยังผู้รายงานข่าวคนแรก
6. ไม่ควรใช้เครือข่ายของมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรืองานเฉพาะของตน
7. การเขียนข่าวทุกครั้งจะต้องลงชื่อและลายเซ็นตอนล่างของข้อความ เพื่อบอกชื่อตำแหน่งแอดเดรสที่อ้างอิงได้ทางอินเทอร์เน็ต หรือให้ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้

8. ในการทดสอบการส่งข่าวไม่ควรทำซ้ำกันหลายครั้ง ควรกระทำในกลุ่มข่าวท้องถิ่นที่เปิดให้ทดสอบการส่งข่าวอยู่แล้ว เพราะการส่งข่าวแต่ละครั้งจะกระจายไปทั่วโลก
9. หลีกเลี่ยงการใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่ เพราะอักษรตัวพิมพ์ใหญ่จะความหมายถึงการตะโกนหรือการแสดงความไม่พอใจในเรื่องนั้น ๆ
10. การเน้นคำให้ใช้เครื่องหมาย * ข้อความ * แทน
11. ไม่ควรนำข้อความที่ผู้อื่นเขียนไปกระจายต่อโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเรื่อง
12. ไม่ควรใช้ข้อความตลกขบขัน หรือคำกำกวม หรือคำหยาบคายในการเขียนข่าว
13. ให้ความสำคัญในเรื่องลิขสิทธิ์ไม่ควรละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่น
14. ไม่ควรคัดลอกข่าวจากที่อื่น เช่น จากหนังสือพิมพ์ทั้งหมดโดยไม่มีการสรุปย่อ และเมื่อส่งข่าวย่อจะต้องอ้างอิงที่มาด้วย
15. ไม่ควรใช้กระดานข่าวในลักษณะตอบโต้กันหรือละเมิดผู้อื่น
16. เมื่อต้องการใช้คำย่อ ควรเป็นคำย่อที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป เช่น DIY-do it by yourself, OMG-oh my god, FYI-for your information, BTW-by the way เป็นต้น
17. การเขียนข้อความจะต้องไม่ใช่อารมณ์หรือความรู้สึกส่วนตัว และระลึกเสมอว่าข่าวที่เขียนหรืออภิปรายนี้กระจายไปทั่วโลก และมีผู้อ่านข่าวจำนวนมาก ในการเขียนคำถามลงในกลุ่มข่าวจะต้องส่งลงในกลุ่มที่ตรงกับปัญหาที่เขียนนั้น และเมื่อจะตอบก็ต้องตอบให้ตรงประเด็น
18. ในการบอกรับข่าวด้วย Mailing List และมีข่าวเข้ามาจำนวนมากในอีเมล จะต้องอ่านข่าวและโอนข่าวมาไว้ที่เครื่องส่วนตัว หรือลบออกจากตู้จดหมาย หากไม่อยู่หรือไม่ได้เปิดตู้จดหมายเกินกว่าหนึ่งสัปดาห์จะต้องส่งไปบอกยกเลิกการรับ จะได้ไม่มีจดหมายส่งเข้ามาอีเมลจำนวนมากเกินไป

10.4 คำแนะนำเพื่อป้องกันการกระทำผิดจากการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลความสำเร็จทางเศรษฐกิจของหลาย ๆ ประเทศไม่ได้มาจากทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเพียงอย่างเดียวซึ่งเห็นได้จากตัวอย่างของประเทศที่ร่ำรวยในทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ประเทศที่ผลิตน้ำมันเพื่อส่งออก หรือประเทศเกษตรกรรมก็ไม่จำเป็นว่าจะมีอำนาจในทางเศรษฐกิจในระหว่างประเทศสำหรับปัจจุบันกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปและญี่ปุ่นนั้นได้พิสูจน์ให้เห็นว่าความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจมาจากการสะสมพัฒนาและใช้ประโยชน์จากความรู้

ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ และผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศที่ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นที่ชัดเจนมากขึ้น การสร้างสรรค์นำมาซึ่งข้อได้เปรียบในการแข่งขันของบริษัท หรือของประเทศการเจริญเติบโตของ เศรษฐกิจของประเทศได้รับการพัฒนาจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมไม่ใช่มาจากการลงทุนในทรัพย์สิน เพียงอย่างเดียวเท่านั้นดังจะเห็นได้จากการวัดขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ใช้ดัชนีชี้ วัดซึ่งเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญา เช่น จำนวนสิทธิบัตรที่จดทะเบียน ในประเทศ โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

ทรัพย์สินทางปัญญา คือ ทรัพย์สินที่ไม่ใช่วัตถุทางกายภาพแต่เจ้าของมีสิทธิโดยชอบธรรมที่ จะ ให้เช่า โอนมอบอำนาจ หรือใช้เป็นสินจำนองได้ คำว่าทรัพย์สินทางปัญญาเป็นคำที่แปลมาจาก ภาษาอังกฤษคำว่า Intellectual Property

ดังนั้น ทรัพย์สินทางปัญญา หมายถึง ผลงานอันเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้น หรือสร้างสรรค์ ของมนุษย์ซึ่งเน้นที่ผลผลิตของสติปัญญาและความชำนาญโดยไม่คำนึงถึงชนิดของการสร้างสรรค์ หรือวิธีการแสดงออก ทรัพย์สินทางปัญญาอาจจะแสดงออกในรูปแบบของสิ่งที่จับต้องได้ เช่น สินค้า ต่าง ๆ หรือในรูปของสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น บริการ แนวคิดในการดำเนินธุรกิจ กรรมวิธีการผลิตทาง อุตสาหกรรม เป็นต้น

ทรัพย์สินทางปัญญา สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มทรัพย์สินทาง อุตสาหกรรม กับกลุ่มที่เป็นลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียง ซึ่งทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม ได้แก่ เครื่องหมายการค้า ชื่อทางการค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แสดงถึงแหล่งกำเนิดของสินค้า การ ออกแบบแผนผังภูมิของวงจรรวม ความลับทางการค้า สิทธิบัตร ไม่ว่าจะเป็นสิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ หรืออนุสิทธิบัตรการประดิษฐ์ส่วนเรื่องลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียงจะ เป็นงานทางด้านสุนทรียภาพ งานหลักก็คือ งานวรรณกรรม กับงานศิลปกรรม ลิขสิทธิ์ก็เหมือน ทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่นนั่นคือ เป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง สิ่งที่ถูกกฎหมายให้ความคุ้มครองก็คือ สิทธิที่จะทำซ้ำหรือทำสำเนา สิทธิในทรัพย์สินที่มีรูปร่างจะมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 4 เรื่องทรัพย์สินทางหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองไว้แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่อาจที่จะนำมาใช้ บังคับแก่ทรัพย์สินทางปัญญาได้ ทรัพย์สินทางปัญญาต้องเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะ

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 คำว่า “ลิขสิทธิ์” หมายความว่า สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น อันได้แก่ สิทธิตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 15 คือ สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำซ้ำ หรือดัดแปลงเผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียง ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่นและอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในลิขสิทธิ์

โดยทั่วไปแล้วคนส่วนใหญ่มักจะคุ้นเคยกับคำว่า “ลิขสิทธิ์” และมักจะใช้เรียกทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท โดยที่ถูกต้องแล้ว ในทางสากลทรัพย์สินทางปัญญาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมและลิขสิทธิ์

ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่เกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ความคิดสร้างสรรค์นี้อาจเป็นความคิดในการประดิษฐ์คิดค้นอาจจะเป็นกระบวนการ หรือเทคนิคในการผลิตที่ได้ปรับปรุง หรือคิดค้นขึ้นใหม่ หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมที่เป็นองค์ประกอบและรูปร่างของตัวผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังรวมถึง เครื่องหมายการค้า หรือยี่ห้อชื่อ และถิ่นที่อยู่ทางการค้ารวมถึงแหล่งกำเนิดและการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมจึงสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ สิทธิบัตร แบบผังภูมิของวงจรรวม เครื่องหมายการค้า ความลับทางการค้าชื่อทางการค้า และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์ที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้นตามประเภทลิขสิทธิ์ที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ งานวรรณกรรม นาฏยกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ไม่ว่างานลักษณะดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร นอกจากนี้กฎหมายลิขสิทธิ์ยังให้ความคุ้มครองถึงสิทธิของนักแสดงด้วย

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์มีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2521 แต่ทว่าพระราชบัญญัติในสมัยนั้นไม่ได้รวมความคุ้มครอง เรื่องซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์เอาไว้และได้เริ่มรวมคุ้มครองลิขสิทธิ์ เรื่องซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์เข้ากับพรบ. นี้เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา ดังนั้นหากซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ใดกระทำการซ้ำ ดัดแปลง คัดลอก ภายหลังวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2538 ก็ถือว่ากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ จากนั้นปี พ.ศ. 2558 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์โดยเรียกว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558

กฎหมายลิขสิทธิ์มีวัตถุประสงค์ให้ความคุ้มครองป้องกันผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและศีลธรรมซึ่งบุคคลพึงได้รับจากผลงานสร้างสรรค์อันเกิดจากความนึกคิดและสติปัญญาของตน นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคผลงาน กล่าวคือเมื่อผู้สร้างสรรค์ได้รับผลตอบแทนจากหยาดเหงื่อแรงกายและสติปัญญาของตน ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการลงทุน ก็ย่อมจะเกิดกำลังใจที่จะคิดค้นสร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานให้แพร่หลายออกไปมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรม การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสติปัญญาของคนในชาติเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2558 เพื่อใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองต่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยจัดเป็นผลงานทางวรรณกรรมประเภทหนึ่งและงานที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจะเป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์มาเป็นระยะเวลานานแล้ว แต่ความเข้าใจของประชาชนโดยทั่วไปในเรื่องลิขสิทธิ์ยังไม่ชัดเจน ความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการคุ้มครองลิขสิทธิ์และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่ยั่งยืนกว่าการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุ

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ลิขสิทธิ์” หมายถึง “สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้นนั้น” ก็หมายความว่า เจ้าของลิขสิทธิ์เพียงผู้เดียวเท่านั้นที่มีสิทธิจะทำการใดก็ได้กับงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน

การละเมิดลิขสิทธิ์

1. การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง คือ การทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แก่สาธารณชน รวมทั้งการนำต้นฉบับ หรือสำเนางาน ดังกล่าวออกให้เช่าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

2. การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม คือ การกระทำทางการค้า หรือการกระทำที่มีส่วนสนับสนุนให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ดังกล่าวข้างต้น โดยผู้กระทำรู้อยู่แล้วว่างานใดได้ทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นแต่ก็ยังกระทำเพื่อหากำไรจากงานนั้น ได้แก่ การขาย มีไว้เพื่อขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ เสนอให้เช่าซื้อ เผยแพร่ต่อสาธารณชน แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของลิขสิทธิ์และนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

บทกำหนดโทษ

1. การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง มีโทษปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หากเป็นการกระทำเพื่อการค้ามีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 4 ปี หรือปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 800,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม มีโทษปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 100,000 บาท หากเป็นการกระทำเพื่อการค้ามีโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน ถึง 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 50,000 บาท ถึง 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดกระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับนี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนด 5 ปี กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้อีก จะต้องระวางโทษเป็น 2 เท่า ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

กรณีที่ดินบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่ากรรมการ หรือผู้จัดการทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับนิติบุคคลนั้น เว้นแต่ จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

ค่าปรับที่ได้มีการชำระตามคำพิพากษานั้น ครึ่งหนึ่งจะตกเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์ อย่างไรก็ตาม การได้รับค่าปรับดังกล่าวไม่ถือว่ากระทบต่อสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่ง สำหรับส่วนที่เกินจำนวนเงินค่าปรับที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับไว้แล้วนั้น

10.4.1 การป้องกันการกระทำความผิด

10.4.1.1 ไฟล์วอลส่วนตัว คือ ซอฟต์แวร์ที่ติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ซึ่งทำหน้าที่ป้องกันผู้บุกรุก หรือผู้ไม่ประสงค์ดี เข้ามาในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลของเรา หรือช่วยป้องกันโปรแกรมที่ไม่ประสงค์ดี เช่น ไวรัส โทรจัน สปายแวร์ เป็นต้น ไฟล์วอลถูกติดตั้งลงไปในเครื่อง

คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล โดยที่เราไม่ทราบ หรือไม่รู้ตัว ดังนั้นหากต้องการติดตั้งไฟลล์ส่วนตัว โดยสามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์

10.4.1.2 การสวมรอยบุคคล คือ การขโมยและการฉ้อฉล สามารถกระทำได้กับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเอกสารสำคัญที่ใช้ระบุตัวตนมีจำนวนมากได้ถูกจัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์และอาจเข้าถึงได้โดยผู้บุกรุกโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การขโมยเอกสารสำคัญนั้น อาจนำไปสู่การสวมรอยเป็นตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของเอกสารนั้น และอาจใช้ในการดำเนินเรื่องต่าง ๆ แทนเจ้าของโดยมิได้รับอนุญาตซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น ก้นขโมยบัญชีผู้ใช้และรหัสผ่าน เพื่อทำการเข้าใช้งาน ยกตัวอย่างเช่น การซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้ที่ถูกสวมรอย ได้แก่ เสียประวัติทางการเงิน เสียชื่อเสียง และอื่น ๆ คำแนะนำก็คือ ให้ระมัดระวังไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวเกินความจำเป็น ระมัดระวังให้ข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเครดิต เปลี่ยนรหัสผ่านอยู่เสมอ ๆ

10.4.1.3 ข้อความฉับพลัน ห้องสนทนา และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต คือ การใช้ห้องสนทนาและการใช้ข้อความฉับพลันอย่างแพร่หลาย ถึงแม้ว่าการสนทนาในทั้ง 2 รูปแบบจะมีประโยชน์อย่างมากในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือข้อมูลต่าง ๆ แต่ถ้าไม่ได้เตรียมการป้องกันไว้ให้ดีแล้ว ผลด้านลบก็อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ติดไวรัส การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว การแชร์ไฟล์เป็นรูปแบบหนึ่งของการแลกเปลี่ยนข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ก็อาจเปิดโอกาสทำให้ผู้บุกรุกเข้ามาเอาไฟล์ในเครื่องของผู้ใช้งานไปได้ คำแนะนำ ให้หลีกเลี่ยงการส่งข้อความฉับพลัน การสนทนาในห้องสนทนาและการแชร์ไฟล์บนอินเทอร์เน็ต เพราะอาจก่อให้เกิดการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้

10.4.1.4 จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หลอกลวง ปัจจุบันการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมลหลอกลวงให้ผู้รับหลงเชื่อ ซึ่งหลาย ๆ ครั้งทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ได้รับจดหมาย เช่น การเสียเงิน เสียเวลา ปัจจุบันมีองค์กรของสหรัฐอเมริกา ชื่อว่า Federal Trade Commission (FTC) ได้ระบุประเภทของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไว้ 12 ประเภท ที่ผู้ใช้ต้องระมัดระวัง ดังนี้

1) การสร้างโอกาสทางธุรกิจ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้จะนำเสนอรายได้ก้อนใหญ่โดยไม่ต้องทำอะไรมาก

2) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ขายสินค้าที่มีกลุ่มผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก จะนำเสนอรายชื่อกลุ่มผู้ใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีจำนวนมากและชักชวนว่าสามารถโฆษณาขายสินค้าไปยังกลุ่มผู้ใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้ได้

3) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ลูกโซ่ชักชวนให้ผู้รับเงินจำนวนเล็กน้อยไปยังผู้ส่ง และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้ไปยังผู้อื่นต่อไป

4) การทำงานที่บ้านโดยลงแรงเล็กน้อย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้จะเสนอ รายได้อย่างสม่ำเสมอ แต่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมแรกเข้าและทำตามที่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของให้ทำ แต่ผู้รับไม่มีทางได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นกลับคืน

5) การรักษาสุขภาพและการควบคุมน้ำหนัก จดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้จะ เสนอยาประเภทต่าง ๆ ถ้าหลงเชื่อคำโฆษณาซื้อผลิตภัณฑ์มาใช้ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการเสียเงินไป โดยเปล่าประโยชน์

6) รายได้ก้อนโตไม่ต้องเสียแรงมากนัก จดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้จะเสนอวิธี ร่ำรวยได้อย่างรวดเร็ว

7) สินค้าฟรี จดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้จะเสนอให้สินค้าฟรีโดยชำระเงิน เพียงเล็กน้อย เช่น เพื่อเข้าเป็นสมาชิก

8) โอกาสทางการลงทุนที่มีผลตอบแทนสูง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้จะ นำเสนอผลการตอบแทนที่สูงกับการลงทุนที่ไม่มีความเสี่ยง เงินที่ลงทุนก็จะสูญไปโดยเปล่าประโยชน์

9) ชุดอุปกรณ์เชื่อมต่อเคเบิลทีวี จดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้จะขายชุดอุปกรณ์ สำหรับเชื่อมต่อเข้ากับเคเบิลได้โดยไม่ต้องเสียค่าสมาชิก ถึงแม้ว่าจะทำได้จริงแต่เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย

10) การให้เงินกู้หรือสินเชื่อ โดยมีเงื่อนไขง่าย ๆ ซึ่งสถาบันการเงินที่ถูกต้อง ตามกฎหมายจะไม่ใช้วิธีการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แบบนี้

11) การเคลียร์สินเชื่อ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์นี้จะเสนอช่วยเคลียร์ข้อมูล สินเชื่อที่ติดลงในบัญชีธนาคาร การทำตามข้อเสนอถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

12) การเสนอให้รางวัลไปเที่ยวฟรี จดหมายอิเล็กทรอนิกส์จะเสนอว่าท่าน เป็นผู้ที่ได้รับรางวัลไปเที่ยวฟรี ภายหลังก็จะพบว่าข้อเสนอ นั้นไม่เป็นอย่างที่คิด หรือไม่ก็ต้องชำระเงิน เพิ่มเติม

10.4.1.5 คำแนะนำ คือ ให้ระมัดระวังโฆษณาชวนเชื่อในลักษณะดังกล่าว และหมั่น ติดตามประเภทของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หลอกลวงในแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

10.4.1.6 สแปม คือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นขยะ ผู้รับสแปมอาจจะต้องใช้เวลาในการจัดการกับสแปมจำนวนมากในแต่ละวันและสแปมยังกีดขวางการทำงานของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เซิร์ฟเวอร์ทั่วโลก ซึ่งทำให้ทุกคนประสบกับปัญหาการเชื่อมต่อที่ช้าลงและเสียค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่อที่สูงขึ้น ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถจัดการกับสแปมได้อย่างเด็ดขาด แต่ก็สามารถลดระดับความรุนแรงลงได้ ดังนี้

1) ไม่ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อตอบกลับสแปมที่ส่งมา การตอบกลับนั้นเท่ากับเป็นการยืนยันจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แอดเดรสของผู้รับว่ามีอยู่จริงและจะทำให้ผู้รับตกเป็นเป้าหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) ใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์แอดเดรสประจำ เพื่อติดต่อกับผู้ที่ติดต่ออยู่ด้วยเป็นประจำ เช่น ผู้ร่วมงาน ครอบครัว สำหรับการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ ให้ใช้แอดเดรสต่างหาก

3) ใช้ตัวกรองสแปม ให้เลือกชนิดที่เหมาะสมกับโปรแกรมจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้งานอยู่ให้มากที่สุด

10.4.1.7 สปายแวร์ คือ ซอฟต์แวร์ใด ๆ ที่ใช้ช่องทางการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตในเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นใช้เพื่อแอบส่งข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้นั้นไปให้กับบุคคลหรือองค์กรหนึ่ง โดยที่ผู้ใช้เองก็ไม่ทราบ โดยสปายแวร์สามารถเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานได้โดยผ่านทางไวรัสคอมพิวเตอร์ เว็บที่เข้าไปดูหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดอ่าน คำแนะนำ คือ สามารถโหลดโปรแกรมตรวจสอบสปายแวร์มาใช้งาน เช่น โปรแกรม Ad-aware

10.4.1.8 การหมิ่นประมาทหรือการทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง คือ ข้อความทุกรูปแบบที่ใช้งานบนอินเทอร์เน็ต ต้องระวังไม่ให้เป็นข้อความอันเป็นเท็จ หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อตัวบุคคล หรือองค์กรที่ถูกพาดพิงกล่าวถึง หรืออ้างอิง

10.4.2 ประเด็นทางกฎหมาย

ยกตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม

กรณีที่ 1 นางสาว A สามารถเข้าใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) นางสาว B ซึ่งเป็นเพื่อนสนิท เพื่อเข้าไปอ่านข้อความในจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของนางสาว B ได้หรือไม่ ?

ในการเข้าใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์นั้นจำเป็นต้องทราบ ชื่อผู้ใช้งาน (User name) และรหัสเข้าใช้งาน (Password) แล้วถ้านางสาว A ทราบทั้ง ชื่อผู้ใช้งาน (User name) และรหัสเข้าใช้งาน (Password) ของนางสาว B ในทางกฎหมายหากนางสาว A เข้าใช้งานโดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิ์ นางสาว B สามารถฟ้องร้องนางสาว A ให้ชดเชยค่าเสียหายทางกฎหมายแพ่งได้

กรณีที่ 2 นายดำ โพสต์ข้อความที่ดูเหมือนเป็นการหมิ่นประมาทบุคคลอื่นผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ สามารถฟ้องร้องเอาผิด ได้หรือไม่ ?

หากมีการหมิ่นประมาทบุคคลผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือสื่อสังคมออนไลน์ สามารถฟ้องร้องได้ทั้งคดีอาญาและคดีแพ่ง ซึ่งตามกฎหมาย การหมิ่นประมาททางกฎหมายแพ่ง หมายถึง การกล่าวหรือไขว่คว้าแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริงและการกล่าว หรือไขว่คว่านั้น ทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณ ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของบุคคลอื่น ซึ่งแม้ว่าผู้ที่หมิ่นประมาทจะไม่รู้ว่าข้อความที่ตนกล่าว หรือไขว่คว่านั้นไม่จริง แต่หากว่าควรรู้ได้ก็ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่คดีหมิ่นประมาทจะฟ้องร้องกันเป็นคดีแพ่งและเรียกค่าเสียหายกันมาก ๆ เพื่อให้จำเลยชดเชยค่าเสียหาย คดีแพ่งเรื่องหมิ่นประมาท ดังนั้นกรณีนี้จึงสามารถฟ้องนายดำได้ แต่ในประเทศไทยยังมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ เรื่องศาลที่จะฟ้องคดี คือ โจทย์สามารถฟ้องคดีได้ที่ศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต หรือศาลที่เป็นที่เกิดของเหตุในการฟ้องคดี

กรณีที่ 3 สมชาย ได้ทำการคัดลอกรูปภาพ หรือข้อความบนเว็บไซต์ของผู้อื่นมาใช้ เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ทุกกรณีหรือไม่ ?

สำหรับกรณีการคัดลอกรูปภาพ หรือข้อความของผู้อื่นมาใช้งาน จำเป็นต้องขออนุญาตเจ้าของก่อน เพราะหากนำมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ผิดกฎหมาย หากนำไปใช้เพื่อการค้าอาจถูกฟ้องเป็นคดีแพ่ง หรือคดีอาญาได้ อย่างไรก็ตามก็มีข้อยกเว้น สำหรับกรณีเพื่อการศึกษา โดยต้องมีการอ้างอิงและขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์

กรณีที่ 4 นาย A ได้ทำการโหลดโปรแกรมหรือเพลงทางอินเทอร์เน็ต ถือว่าผิดกฎหมายหรือไม่ ?

การโหลดโปรแกรมทางอินเทอร์เน็ตมาใช้งานแบบถูกต้องตามกฎหมายโดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ก็ต่อเมื่อโปรแกรมที่ผู้ใช้โหลดมาใช้นั้น ถูกระบุว่าเป็นประเภท freeware, shareware สำหรับการโหลดเพลงทางอินเทอร์เน็ต สามารถทำได้โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หากได้รับอนุญาต

แต่โดยทั่วไปแล้วค่ายเพลงมักจะไม่อนุญาต ยกเว้นจะทำการค้า ส่วนการอัปโหลดเพลงขึ้นบนอินเทอร์เน็ตให้คนทั่วไปโหลดได้ฟรี ๆ เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และอาจถูกดำเนินคดีอาญา

กรณีที่ 5 นางแดง ได้ซื้อโปรแกรมอันมีลิขสิทธิ์มาและได้ทำการสำเนา เพื่อแจกจ่ายให้เพื่อน ถือว่าผิดกฎหมายหรือไม่ ?

การทำสำเนาหรือการคัดลอกโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เรียกว่า “ทำซ้ำ” ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แม้กฎหมายจะมีข้อยกเว้นให้การทำสำเนาโดยเจ้าของโปรแกรม มีลิขสิทธิ์ทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่กฎหมายก็จำกัดจำนวนสำเนาว่าให้มีจำนวนตามสมควร เพื่อวัตถุประสงค์ในการบำรุงรักษา หรือป้องกันการสูญหาย คือทำสำเนาได้เฉพาะสำรองข้อมูลไว้ ถ้าจะทำสำเนาแจกเพื่อนเหมือนอย่างนางแดง ก็ถือว่ามีความผิดในเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์

10.4.3 ปฏิบัติตัวอย่างไรให้ปลอดภัยจากการกระทำความผิด

- 10.4.3.1 ไม่ติดต่อและเผยแพร่ภาพติดต่อของผู้อื่น ที่ทำให้เขาเสียหายหรือเสียชื่อเสียง
- 10.4.3.2 ก่อนโหลดโปรแกรมหรือข้อมูลจากเว็บไซต์ ควรอ่านเงื่อนไขให้ละเอียดเสียก่อน
- 10.4.3.3 ไม่ส่งต่อจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือคลิปวิดีโอ ภาพลามกอนาจาร หรือข้อความที่ไม่เหมาะสม
- 10.4.3.4 ไม่เผยแพร่สแปมจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือไวรัส
- 10.4.3.5 ไม่เปิดเผยมาตรการระบบคอมพิวเตอร์ให้ผู้อื่นล่วงรู้
- 10.4.3.6 ไม่ขโมยข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น
- 10.4.3.7 ระวังการสนทนากับคนแปลกหน้า อย่าหลงเชื่อใครง่าย ๆ
- 10.4.3.8 อย่าลืมลงโปรแกรมป้องกันไวรัสและสปายแวร์
- 10.4.3.9 ไม่แฮกระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น
- 10.4.3.10 ไม่ควรบันทึกรหัสผ่านไว้ในคอมพิวเตอร์ และควรเปลี่ยนรหัสผ่านทุก ๆ 3 เดือน
- 10.4.3.11 ไม่แอบดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น
- 10.4.3.12 ไม่นำเข้าข้อมูลหรือภาพลามกอนาจารเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์
- 10.4.3.13 อย่าแอบเข้าใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยที่เจ้าของไม่อนุญาต
- 10.4.3.14 ให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนตัวผู้กระทำความผิด

แบบฝึกหัดท้ายบท

1. จริยธรรมและจรรยาบรรณ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. หลักพิจารณาเกี่ยวกับจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ประกอบด้วยอะไรบ้าง
3. จงบอกถึงลักษณะของการละเมิดลิขสิทธิ์ และบทลงโทษตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
4. จะบอกลักษณะการกระทำผิดทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม
5. มีวิธีการหลีกเลี่ยงอย่างไรบ้าง ในการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม
6. จงบอกแนวปฏิบัติในการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์
7. จงบอกแนวปฏิบัติในการใช้โปรแกรมสนทนา
8. จงบอกแนวปฏิบัติในการใช้กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์
9. จงอธิบายประเด็นที่ต้องพิจารณาด้านจริยธรรมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม
10. จงอธิบายประเด็นที่ต้องพิจารณาด้านจริยธรรมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2558). กฎหมายลิขสิทธิ์ช่วยขับเคลื่อน “Digital Economy” คຸ້ມຄອງຜູ້ສ້າງສຣຣັກ ຜລງານບນອີນເທຣ໌ເນັດ. กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์.
- ธนิต ชังถาวร และเฉลิมชัย กักเกียรติกุล. (2549). การจัดการด้านทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร, สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. งานส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- Hanson W. and Kalyanam K. (2007). Internet Marketing & e-Commerce. Thomson South-western, Thomson Higher Education. USA.
- Laudon K. and Traver C. (2010). E-Commerce 2010 Business Technology Society. Sixth Edition, Prentice Hall, Pearson. USA.